

عنوان مقاله:

بررسی فاعل و قابل بودن ذات خداوند نسبت به صورت های علمی موجودات از دیدگاه ابن سینا با تاملی در قاعده وحدت جهت فعل و قبول در بسائط

محل انتشار:

پژوهشنامه فلسفه دین، دوره 17، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

سیدمحمد انتظام - دانشیار گروه فلسفه، دانشکده فلسفه، دانشگاه مفید، قم، ایران

خلاصه مقاله:

ابن سینا ذات خداوند را فاعل و قابل صورت های علمی موجودات دانسته و آن را از مصادیق وحدت جهت فعل و قبول در موجودات بسیط نسبت به لوازمشان برمی شمارد. در این مقاله، نخست قاعده وحدت جهت فعل و قبول را در بسائط توضیح داده ایم و سپس، با تطبیق آن بر تفسیرهای سه گانه نسبت ذات خداوند با صورت های علمی موجودات، نشان داده ایم که در هر یک از این تفسیرها معنایی خاص از فاعل و قابل بودن خداوند باید اراده شود. قبول صورت های علمی از ناحیه ذات در تفسیر شیخ اشراق به معنای قبول انفعالی، و در تفسیر ملاصدرا به معنای اتصاف، و در تفسیری دیگر به معنای عدم انفکاک از ذات تلقی شده است. وحدت فعل و قبول در هر یک از تفسیرهای سه گانه اشکالات و لوازمی دارد که به آنها اشاره شده است. تفسیر نخست مستلزم اجتماع دو جهت فعل و قبول در ذات است؛ تفسیر دوم تنها با وحدت و عینت صورت های علمی و ذات و اتحاد عقل و عاقل و معقول قابل توجیه است؛ و مطابق تفسیر سوم تعبیر از ذات به قابل صورت های علمی وجهی ندارد.

کلمات کلیدی:

علم پیشین خداوند به موجودات، لوازم خداوند، وحدت فاعل و قابل، ابن سینا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1009344>

